

سالروز صدور نخستین شناسنامه

۴ دی ۱۳۹۳ ساعت ۱۲:۰۱

نخستین شناسنامه در ایران به نام فاطمه ایرانی سوم دی ۱۲۹۷ هجری خورشیدی با شماره ی یک صادر شد و بعدها این روز در کشور با عنوان روز ثبت احوال به ثبت رسید.

ثبت وقایع زندگی همچون تولد و مرگ در کمتر از یک سده پیش به صورت سنتی و برپایه اعتقادات مذهبی صورت می گرفت، بدین شکل که هنگام تولد فرد، با مراجعه به ریش سفیدان و بزرگان، نام وی در پشت جلد قرآن و کتاب های مقدس دیگر نوشته و در هنگام مرگ نیز تنها اسم و تاریخ وفات او بر روی سنگ قبر حک می شد تا آن که با افزایش جمعیت و توسعه ی شهرها، ایجاد تشکیلاتی به منظور ثبت رخدادهای حیاتی ضروری به نظر رسید و نصرت الدوله وزیر دادگستری در سوم اسفند ۱۲۹۵ هجری خورشیدی، پیشنهادی درباره ی ثبت احوال افراد ارایه داد تا این که این موضوع با تصویب حکومت پیگیری و در پانزدهم آذر ۱۲۹۸ هجری خورشیدی تعیین شد که افراد برای گرفتن جواز حمل و نقل، گذرنامه، تعرفه ی انتخابات، اقامه ی دعوی و ... باید سجل احوال داشته باشند.

هیات وزیران در بیستم آذر ۱۲۹۷ هجری خورشیدی، سندی شامل ۴۱ ماده را به تصویب رساند و بدین صورت اداره ی سجل

احوال تشکیل شد. با شکل گیری این اداره، نخستین شناسنامه در سوم دی همان سال با شماره ی یک در تهران به نام فاطمه ایرانی صادر شد.

اداره ی سجل احوال در آغاز، زیر نظر بلدییه(شهرداری) فعالیت می کرد و هنگامی که در ۱۳۰۰ هجری خورشیدی، بلدییه، درصدد تهیه ی آمار ساکنان تهران، شهر ری و شمیران برآمد، دفتری در شهرداری با نام «اداره ی احصاییه و سجل احوال» تشکیل شد. اداره ی سجل احوال در ۱۳۰۳ هجری خورشیدی با نظارت وزارت داخله(کشور) شکل گرفت و دفترهای این اداره در شهرستان های دیگر آغاز به فعالیت کردند. همچنین شناسنامه داشتن از ۱۳۰۶ هجری خورشیدی به صورت اجباری درآمد.

نخستین قانون ثبت احوال با چهار فصل و ۳۵ ماده در چهاردهم خرداد ۱۳۰۴ هجری خورشیدی در مجلس شورای ملی تصویب شد و برپایه این قانون، همه ی شهروندان ایرانی در داخل و خارج از کشور شناسنامه دار شدند.

سه سال پس از تصویب نخستین قانون ثبت احوال، بر اساس قانون جدید در ۱۳۰۷ هجری خورشیدی، وظیفه ی جمع آوری آمارهای گوناگون نیز بر عهده ی اداره ی سجل احوال قرار گرفت و نام آن به «اداره ی احصاییه و سجل احوال» تغییر کرد و یک سال بعد، ثبت ولادت و صدور شناسنامه برای ایرانیان خارج از کشور به سفارتخانه ها و نمایندگی های ایران در خارج از کشور واگذار شد.

بدین ترتیب نخستین شناسنامه ی شهروندان ایرانی خارج از کشور در شهر بمبئی هند برای عبدالحسین سپینتا صادر شد و ثبت نام خانوادگی با تصویب قانونی در ۱۳۱۳ هجری خورشیدی، به صورت اجباری درآمد و سرپرست خانواده، مسوولیت انتخاب این نام را عهده دار شد. تا پیش از آن، گزینش نام خانوادگی با روش های مختلفی همچون پیشه ی نیاکان در قوم، نام یا شهرت بزرگ خاندان، شغل یا حرفه، ویژگی فیزیکی و ... انجام می شد.

این سازمان در طول زمان تغییر و تحول های فراوانی کرد و در

سال ۱۳۳۷ هجری خورشیدی بخش آمار از ثبت احوال جدا شد و این اداره با عنوان اداره ی کل ثبت احوال به فعالیت پرداخت.

۶ سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مجلس شورای اسلامی در هجدهم دی ۱۳۶۳ هجری خورشیدی، قانون ثبت احوال را مورد بازنگری قرار داد و از آن زمان تاکنون با انجام دادن اصلاحات لازم، از این قانون استفاده می شود.

این سازمان یک حوزه ی ستادی و ۳۰ اداره کل در کشور دارد که حوزه ی ستادی از ۳ معاونت و ۶ اداره کل تشکیل شده است.

این سازمان با در اختیار داشتن آمارهای حیاتی، اسناد هویت و تابعیت فردی از مهم ترین ارکان دولتی کشور است که وظایف

گوناگونی همچون ثبت ولادت و صدور شناسنامه، ثبت وفات و صدور گواهی، ثبت ازدواج و طلاق، تعویض شناسنامه های موجود در دست مردم، صدور گواهی ولادت برای شهروندان خارج از کشور و تنظیم دفاتر ثبت کل وقایع و نام خانوادگی، ایجاد پایگاه اطلاعات جمعیتی و صدور کارت شناسایی ملی، جمع آوری و تهیه ی آمار انسانی سراسر کشور و انتشار آن و ... را بر عهده دارد.

سوم دی سالروز صدور نخستین شناسنامه برای ایرانیان است، سند ابراز هویت و تابعیت هر فرد که شامل وقایع حیاتی وی به شمار می رود و تاثیر بسزایی در هویت بخشیدن به ایرانیان و معنا دار کردن برنامه ریزی های اجتماعی و اقتصادی دارد.

منبع: ایرنا

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۹۰۷۸/شناسنامه-نخستین-صدور-سالروز/>